

Analýza vplyvov na podnikateľské prostredie

Názov materiálu: Informatívny materiál pre vytvorenie „Rizikového fondu“ – cestovná mapa

Predkladateľ: Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (MPRV SR)

3.1 Náklady regulácie

3.1.1 Súhrnná tabuľka nákladov regulácie

Tabuľka č. 1: Zmeny nákladov (ročne) v prepočte na podnikateľské prostredie (PP), vyhodnotenie mechanizmu znižovania byrokracie a nákladov.

Nahradte rovnakou tabuľkou po vyplnení Kalkulačky nákladov podnikateľského prostredia, ktorá je povinnou prílohou tejto analýzy a nájdete ju na [webovom sídle MH SR](#), (ďalej len „Kalkulačka nákladov“):

TYP NÁKLADOV	Zvýšenie nákladov v € na PP	Zníženie nákladov v € na PP
<i>A. Dane, odvody, clá a poplatky, ktorých cieľom je znižovať negatívne externality</i>	0	0
<i>B. Iné poplatky</i>	0	0
<i>C. Nepriame finančné náklady</i>	0	0
<i>D. Administratívne náklady</i>	0	0
Spolu = A+B+C+D	0	0
z toho		
<i>E. Vplyv na mikro, malé a stredné podniky</i>	0	0
<i>F. Úplná harmonizácia práva EÚ</i>	0	0
VÝPOČET mechanizmu znižovania byrokracie a nákladov	IN	OUT
G. Náklady okrem výnimiek = B+C+D-F	0	0

3.1.2 Výpočty vplyvov jednotlivých regulácií na zmeny v nákladoch podnikateľov

Tabuľka č. 2: Výpočet vplyvov jednotlivých regulácií (nahradte rovnakou tabuľkou po vyplnení Kalkulačky nákladov):

P.č.	Zrozumiteľný a stručný opis regulácie vyjadrujúci dôvod zvýšenia/zníženia nákladov na PP	Číslo normy (zákona, vyhlášky a pod.)	Lokalizácia (§, ods.)	Pôvod regulácie: SK/EÚ úplná harm./EÚ harm. s možnosťou voľby	Účinnosť regulácie	Kategória dotk. subjektov	Počet subjektov v dotk. kategórii	Počet subjektov MSP v dotk. kategórii	Vplyv na 1 podnik. v €	Vplyv na kategóriu dotk. subjektov v €	Druh vplyvu In (zvyšuje náklady) / Out (znižuje náklady)

Doplňujúce informácie k spôsobu výpočtu vplyvov jednotlivých regulácií na zmenu nákladov

Osobitne pri každej regulácii s vplyvom na PP zhodnotenom v tabuľke č. 2 uveďte doplňujúce informácie tak, aby mohol byť skontrolovaný spôsob a správnosť výpočtov. Uveďte najmä, ako ste vypočítali vplyvy a z akého zdroja ste čerpali početnosti (uveďte aj link na konkrétne štatistiky, ak sú dostupné na internete). Jednotlivé regulácie môžu mať jeden alebo viac typov nákladov (A. Dane, odvody, clá a poplatky, ktorých cieľom je znižovať negatívne externality, B. Iné poplatky, C. Nepriame finančné náklady, D. Administratívne náklady). Rozčleňte ich a vypočítajte v súlade s metodickým postupom.

3.2 Vyhodnotenie konzultácií s podnikateľskými subjektmi pred predbežným pripomienkovým konaním

Uveďte formu konzultácií vrátane zdôvodnenia jej výberu a trvanie konzultácií, termíny stretnutí. Uveďte spôsob oslovenia dotknutých subjektov, zoznam konzultujúcich subjektov, tiež link na webovú stránku, na ktorej boli konzultácie zverejnené.

Uveďte hlavné body konzultácií a ich závery.

Uveďte zoznam predložených alternatívnych riešení problematiky od konzultujúcich subjektov, ako aj návrhy od konzultujúcich subjektov na zníženie nákladov regulácií na PP, ktoré neboli akceptované a dôvod neakceptovania.

Alternatívne namiesto vyplňania bodu 3.2 môžete uviesť ako samostatnú prílohu tejto analýzy Záznam z konzultácií obsahujúci požadované informácie.

Prvé informatívne pracovné stretnutia týkajúce sa návrhu zriadenia a fungovania rizikového fondu sa konali 15. a 16. novembra 2022. Stretnutí (porád) sa zúčastnili zamestnanci zainteresovaných sekcií MPRV SR (Sekcia stratégií, analýz a prierezových činností a Sekcia rozpočtu a financovania) a zástupcovia súkromných spoločností zameraných na poistenie poľnohospodárskej prvovýroby (p. D. Bán – Agra poisťovňa; p. V. Tóthová – Agropoistenie s.r.o.).

Neskôr, v januári 2023 bola v rámci MPRV SR zriadená interná pracovná skupina, v ktorej mali zastúpenie zamestnanci sekcie rozpočtu a financovania, sekcie legislatívy a sekcie stratégií, analýz a prierezových činností. Členovia pracovnej skupiny absolvovali v priebehu januára a februára 5 pracovných stretnutí, na ktorých boli postupne naplánované jednotlivé fázy prípravy podmienok pre založenie systému riadenia rizík prostredníctvom rizikového fondu a rozpracované hlavné tézy zákona o rizikovom fonde. Finálnym výstupom internej pracovnej skupiny bolo vypracovanie *Informatívneho materiálu pre vytvorenie „Rizikového fondu“ – cestovná mapa*, ktorý bol predložený na vnútorné pripomienkové konanie (VPK) dňa 8. 2. 2023. VPK bolo ukončené 14. 2. 2023 v skrátenom termíne z dôvodu potreby predloženia materiálu do PVM dňa 15. 2. 2023.

Dňa 10. marca 2023 MH SR zverejnilo informáciu o začatí konzultácií s podnikateľskými subjektmi s internetovým odkazom na podkladový materiál ku konzultáciám na webovom sídle MPRV SR. Časový rozsah trvania konzultácií s podnikateľskými subjektmi bol stanovený od 10.3. 2023 do 24. 3. 2023.

<https://www.mpsr.sk/aktualne/podklad-pre-konzultacie/18609/>

Dňa 22. 3. 2023 sa konala **prvá cielená konzultácia** a dňa 23. 3. 2023 sa uskutočnila **druhá cielená konzultácia** k *Informatívnemu materiálu pre vytvorenie „Rizikového fondu“ – cestovná mapa*. Obe konzultácie prebiehali formou osobného pracovného stretnutia v priestoroch MPRV SR v kombinácii s online pripojenými účastníkmi (zástupcovia MH SR – 1. a 2. cielená konzultácia; zástupca Ekotrend Slovakia – 2. cielená konzultácia).

Predkladateľ materiálu (MPRV SR) na cielených konzultáciách získal reakcie zástupcov podnikateľských subjektov k nasledujúcim kľúčovým otázkam:

Máte námietky k harmonogramu prác, ktoré sú popísané v materiáli?

Aká ochota podľa Vás bude zo strany farmárov stať sa členmi tohto navrhovaného fondu? Vedeli by ste sa stotožniť s týmto fondom ako trvalým nástrojom na riešenie škôd veľkého rozsahu?

Súhlasíte s finančnými zdrojmi fondu? Aký je Váš názor na kumulovanie zdrojov a ich priebežné použitie?

Aký je Váš názor na rozhodovací mechanizmus v navrhovanom systéme riadenia rizík?

Máte námietky / vylepšenia pre mechanizmus administrácie žiadostí?

Stotožňujete sa s navrhovanou organizačnou štruktúrou fondu?

Ako by ste si predstavovali mechanizmus odškodňovania (intenzitu pomoci, kumuláciu pomoci)?

Aký je Váš názor na odškodňovanie komerčne poistených a nepoistených farmárov?

Na prvej cielenej konzultácii boli podnikateľské subjekty zastúpené prostredníctvom reprezentantov Agrárnej komory Slovenska (AKS), Združenia mladých farmárov na Slovensku (ASYF), Vidieckej platformy (VP) a Zväzu ekologického poľnohospodárstva (Ekotrend Slovakia).

Vo všeobecnosti všetky prítomné dotknuté subjekty vyjadrili súhlasné stanovisko s predloženým materiálom.

AKS navrhovaný názov fondu (Solidárny fond riadenia rizík – SFRR) odporúčal zmeniť na „rizikový fond“ a bližšie definovať pojem „prispievateľ do fondu“. Zároveň vyslovili názor, že všetky činnosti, ktoré by mal pokrývať rizikový fond a v súčasnosti sú tieto činnosti schopné zabezpečovať iné rezortné organizácie, by mali byť ponechané na nich, aby administratíva rizikového fondu bola čo najjednoduchšia. Všetky dotknuté subjekty sa zhodli na potrebe urýchlenia procesu vytvorenia rizikového fondu pre poľnohospodárov a chcú sa aktívne podieľať na príprave legislatívy týkajúcej sa rizikového fondu.

Predkladateľ materiálu (MPRV SR) akceptoval návrh na zmenu názvu fondu a pôvodný názov „Solidárny fond riadenia rizík“ bol v celom materiáli zmenený na „Rizikový fond“.

Definícia pojmu „prispievateľ do fondu“ bola v predkladanom materiáli doplnená.

Zástupcovia zúčastnených zväzov uviedli, že ich úlohou bude informovať a propagovať navrhovaný rizikový fond medzi poľnohospodármi, aby sa do tohto systému riadenia rizík zapojilo čo najviac subjektov.

AKS uviedla, že navrhovaný rizikový fond by mal eliminovať škody spôsobené vplyvom iba piatich špecifikovaných poveternostných rizík, ďalej AKS namietala, že v materiáli nie sú spomenuté riziká veľkého rozsahu týkajúce sa živočíšnej výroby napr. africký mor ošípaných. Predkladateľ uviedol, že navrhovaný rizikový fond by mal eliminovať škody spôsobené špecifikovanými poveternostnými javmi, preto boli z materiálu odstránené formulácie, ktoré súviseli so živočíšnou výrobou.

Ďalej reprezentanti dotknutých podnikateľských subjektov vyjadrili svoje stanoviská k otázkam zadaným predstaviteľmi MPRV SR vo vzťahu k navrhovaným finančným zdrojom fondu, k oblasti pôsobenia a rozhodovaciemu mechanizmu fondu, mechanizmu administrácie žiadostí, algoritmu výpočtu príspevkov, použitia prostriedkov fondu, odškodňovania a organizačnej štruktúry fondu. Predkladateľ materiálu nastolené pripomienky k materiálu vzal na vedomie a v blízkej budúcnosti budú predmetom diskusií pri tvorbe legislatívy týkajúcej sa rizikového fondu (viac uvedené v prílohe 1 – Záznam z cieľenej konzultácie; 21.3.2023).

Na druhej cieľenej konzultácii k predkladanému materiálu boli podnikateľské subjekty zastúpené reprezentantmi Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory – SPPK. Okrem zástupcov MPRV SR boli online pripojení aj zástupcovia MH SR a Ekotrend-u.

SPPK vyjadrila súhlas s navrhovanými krokmi v harmonograme prác, upozornila však na to, že rizikový fond by reálne mohol začať fungovať najskôr v roku 2024 a k vyplácaniu prvých odškodňovaní by sa mohlo pristúpiť až v roku 2025.

Rovnako ako iné dotknuté subjekty aj SPPK vníma ako svoju úlohu informovať a propagovať navrhovaný rizikový fond medzi poľnohospodármi, aby sa do tohto systému riadenia rizík zapojilo čo najviac subjektov. Zo strany poľnohospodárov evidujú stratu dôvery vo fondy všeobecne.

Ďalej, predkladatelia materiálu (zástupcovia MPRV SR) konzultovali s reprezentantmi SPPK otázky týkajúce sa finančných zdrojov fondu, získali vyjadrenia k oblasti pôsobenia a rozhodovaciemu mechanizmu fondu, mechanizmu administrácie žiadostí, algoritmu výpočtu príspevkov, použitia prostriedkov fondu, odškodňovania a organizačnej štruktúry fondu.

Pripomienky zo strany SPPK vzal predkladateľ materiálu na vedomie a uvítal ochotu SPPK podieľať sa na príprave legislatívy týkajúcej sa rizikového fondu (viac uvedené v prílohe 2 – Záznam z cieľenej konzultácie; 23.3.2023).

3.3 Vplyvy na konkurencieschopnosť a produktivitu

Dochádza k vytvoreniu resp. k zmene bariér na trhu?

Bude sa s niektorými podnikmi alebo produktmi zaobchádzať v porovnateľnej situácii rôzne (napr. špeciálne režimy pre mikro, malé a stredné podniky tzv. MSP)?

Ovplyvňuje zmena regulácie cezhraničné investície (príliv/odliv zahraničných investícií resp. uplatnenie slovenských podnikov na zahraničných trhoch)?

Ovplyvní dostupnosť základných zdrojov (financie, pracovná sila, suroviny, mechanizmy, energie atď.)?

Ovplyvňuje zmena regulácie inovácie, vedu a výskum?

Ako prispieva zmena regulácie k cieľu Slovenska mať najlepšie podnikateľské prostredie spomedzi susediacich krajín EÚ?

Predkladaný materiál nemá vplyv na:

- tvorbu resp. zmenu bariér na trhu,
- špeciálne režimy pre mikro, malé a stredné podniky tzv. MSP,
- cezhraničné investície,
- dostupnosť základných zdrojov,
- inovácie, vedu a výskum.

Konkurencieschopnosť:

Na základe uvedených odpovedí zaškrtnite a popíšte, či materiál konkurencieschopnosť:

x zvyšuje ☐ nemení ☐ znižuje

Konkurencieschopnosť poľnohospodárskych podnikov je výrazne ovplyvňovaná environmentálnymi faktormi, extrémnymi prejavmi počasia a variabilitou cien vstupov do poľnohospodárstva a cien poľnohospodárskych komodít, čo má podstatný vplyv na fluktuáciu poľnohospodárskej produkcie a jej kvalitu, plánovanie poľnohospodárskych činností a investičnú činnosť.

Na základe uvedeného zriadenie a činnosť rizikového fondu vytvorí trvalý systém manažmentu rizík súvisiacich s podnikaním v poľnohospodárskej prvovýrobe, prostredníctvom ktorého bude možné podnikateľským subjektom - prispievateľom do fondu (v prípade rozsiahlych škôd na úrode alebo zvieratách, ktoré nepokrýva komerčné poistenie) poskytnúť pomoc na kompenzáciu strát a týmto spôsobom udržať resp. zvýšiť ich konkurencieschopnosť.

Zriadenie rizikového fondu môže priniesť pre odvetvie a jednotlivé podnikateľské subjekty zvýšenie konkurencieschopnosti tým, že:

- posilní tendenciu udržania objemu poľnohospodárskej výroby,
- udrží solventnosť podnikov, čo spoločne so systémom finančných nástrojov, ktorý bude aplikovaný od r. 2024 umožní potrebný investičný rozvoj podnikov,
- nebude dochádzať k bankrotom alebo reštrukturalizácii najviac zasiahnutých podnikov.

Produktivita:

Aký má materiál vplyv na zmenu pomeru medzi produkciou podnikov a ich nákladmi?

Na základe uvedenej odpovede zaškrtnite a popíšte, či materiál produktivitu:

☐ zvyšuje x nemení ☐ znižuje

3.4 Iné vplyvy na podnikateľské prostredie

Ak má materiál vplyvy na PP, ktoré nemožno zaradiť do predchádzajúcich častí, či už pozitívne alebo negatívne, tu ich uveďte. Patria sem:

- a) sankcie alebo pokuty, ako dôsledok porušenia právne záväzných ustanovení;
- b) vplyvy súvisiace so žiadosťami o alebo prijímaním dotácií, fondov, štátnej pomoci a čerpaním iných obdobných foriem podpory zo strany štátu, keďže sú sprievodným javom uchádzania sa či získania benefitov, na ktoré nie je právny nárok priamo zo zákona, ale vzniká na základe prejavu vôle dotknutého subjektu;
- c) regulované ceny podľa zákona č. 18/1996 Z. z. o cenách;
- d) iné vplyvy, ktoré predpokladá materiál, ale nemožno ich zaradiť do častí 3.1 a 3.3.

Pozitívnym vplyvom realizácie predkladaného materiálu na podnikateľské prostredie bude zriadenie rizikového fondu, ktorý bude predstavovať systém manažmentu rizík veľkého

rozsahu v poľnohospodárskej prvovýrobe, pomocou ktorého budú odškodňovaní jednotliví podnikatelia so zreteľom na vytvorenie podmienok pre trvalo udržateľné poľnohospodárstvo.

Rizikový fond bude zriadený podľa osobitného zákona ako verejnoprávna inštitúcia. Fond bude pracovať na princípe solidárnosti pri tvorbe zdrojov a pri eliminácii rizík vo vzťahu k postihnutým subjektom/prispievateľom do fondu¹.

Finančné zdroje rizikového fondu budú tvorené najmä príspevkom z dotačných prostriedkov štátneho rozpočtu účelovo určených na poskytnutie pomoci v rámci štátnej pomoci na príslušný rozpočtový rok a **každoročných príspevkov prispievateľov** (poľnohospodárskych podnikov – členov fondu).

Finančné prostriedky sa ich pripísaním na účet fondu budú považovať za vyčerpané na určený účel a budú sa môcť kumulovať priebežne, tzn. že rizikový fond bude môcť prostriedky zúčtovávať na svojich účtoch priebežne a používať ich aj v nasledujúcich obdobiach.

Fond bude sústreďovať príjmy (aj z rozpočtovej kapitoly MPRV SR aj od poľnohospodárskych subjektov) a realizovať výdavky súvisiace s činnosťou fondu.

Rozhodnutie spolu s Usmernením o tom, aký druh škôd a na základe akých pravidiel bude kompenzovaný, vydá MPRV SR každý rok a toto rozhodnutie zašle správnej rade fondu, ktorá na jeho základe začne konať, t. j. vypíše výzvu na predkladanie žiadostí o odškodnenie. Usmernenie by malo okrem iného obsahovať definíciu príjemcu pomoci a oprávnených nákladov, výšku pomoci a podmienky poskytnutia pomoci.

Mechanizmus administrácie žiadostí:

- a) Fond ako vykonávateľ schémy na základe Usmernenia MPRV SR vypíše výzvu;
- b) Fond zozbiera žiadosti, skontroluje úhrady príspevkov do fondu (čo je 1. podmienka oprávnenosti žiadateľov) a odošle tieto žiadosti PPA s požiadavkou na ich ďalšiu administráciu;
- c) Na základe usmernenia pripraví v prípade potreby MPRV SR v spolupráci s povereným subjektom (napr. NPPC, ŠVPS SR) metodiku (kalkulačku) na výpočet výšky pomoci jednotlivým subjektom;
- d) PPA (Pôdohospodárska platobná agentúra) vykoná administratívnu kontrolu žiadostí o poskytnutie pomoci, v rámci ktorej overí splnenie podmienok stanovených v schéme a vo výzve, vrátane komunikácie s príjemcami v prípade dožiadania doplňujúcich podkladov, a zároveň vypočíta výšku podpory pre jednotlivých žiadateľov;
- e) PPA vykoná činnosti, ktoré jej budú zverené v schéme v spolupráci s ÚKSÚP, ŠVPS SR, príp. inými organizáciami, pokiaľ to bude potrebné na účely posúdenia plnenia podmienok;
- f) Fond na základe zaslaného výsledku overenia (akceptačného listu o splnení podmienok oprávnenosti) od PPA podpíše zmluvy s príjemcami a po podpise a nadobudnutí účinnosti zmluvy prevedie pomoc na účet príjemcu;
- g) Finančnú kontrolu zabezpečí v rámci zákona o finančnej kontrole sekcia kontroly a obchodného dozoru MPRV SR;
- h) Celý proces administrácie žiadostí by sa mal vykonávať v rámci systému ITMS 2014+.

¹ Pod prispievateľom sa rozumie poľnohospodár hospodáriaci na pôde zaoberajúci sa poľnohospodárskou činnosťou, ktorý za daný kalendárny rok prispel predpísanou čiastkou do fondu.

Algoritmus výpočtu príspevkov

Z rozpočtovej kapitoly MPRV SR (t. j. z dotačných prostriedkov štátneho rozpočtu účelovo určených na poskytnutie pomoci v rámci štátnej pomoci na príslušný rozpočtový rok) bude ročne alokovaný objem 20% ako stabilný príspevok do fondu. Príspevok členov fondu sa bude skladať z dvoch zložiek:

- a) fixná: povinný príspevok od všetkých poľnohospodárskych subjektov vo výške 1€/ha a 1€/DJ, čo je nevyhnutné na zabezpečenie prevádzky fondu;
- b) flexibilná: fond (resp. správna rada) určí výšku príspevku od jednotlivých poľnohospodárskych subjektov, ktorá sa môže líšiť v závislosti od sektorov či oblastí.

Príspevky od poľnohospodárov sa budú do fondu zbierať každoročne do termínu, o ktorom rozhodne RF.

Použitie naakumulovaných prostriedkov

Rizikový fond môže na náhrady škody v jednom roku použiť max. 80 % celkových naakumulovaných prostriedkov. Pomoc sa musí vyplatiť priamo dotknutým podnikom. Na svoju činnosť môže rizikový fond použiť max. 5 % ročne z naakumulovaných príspevkov od poľnohospodárskych subjektov.

Na základe schválenej organizačnej štruktúry RF v zákone bude určená minimálna potreba finančných prostriedkov na prevádzku fondu (vrátane mzdových a iných nákladov), pričom v 1. roku existencie RF bude táto čiastka hradená v plnom rozsahu z príspevku štátu. V ďalších rokoch iba v prípade nedostatku finančných prostriedkov na prevádzku fondu z príspevkov farmárov, bude môcť fond čerpať z príspevku štátu alikvótnu časť na zabezpečenie prevádzky fondu avšak max. do výšky predpokladanej minimálnej potreby finančných prostriedkov na prevádzku fondu.

Oprávnený príjemca – základné kritériá

- a) Je prispievateľom do fondu, t. j. za daný kalendárny rok prispel predpísanou čiastkou do fondu;
- b) Je aktívnym poľnohospodárom t. j. podnikateľom, ktorého predmetom podnikania, predmetom činnosti alebo druhom činnosti zapísanej v obchodnom registri alebo v inej obdobnej evidencii je poľnohospodárska činnosť alebo ďalšie činnosti súvisiace s prevádzkovaním poľnohospodárskeho podniku.

Vychádzajúc z uvedeného je možné predpokladať aj **negatívny vplyv na podnikateľské subjekty (prispievateľov do fondu)** súvisiaci so zvýšením nákladov v rámci podnikateľskej činnosti prostredníctvom odvádzania členských príspevkov do fondu, avšak členstvo v rizikovom fonde bude dobrovoľné, na základe prejavu vôle dotknutého subjektu.